

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені Г. С. СКОВОРОДИ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

***МОДЕРНІЗАЦІЯ СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ
ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ
КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ***

**МАТЕРІАЛИ
науково-методичного семінару
викладачів економічного факультету
ХНПУ імені Г.С.Сковороди**

Харків 2016

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЗНАННЄВИХ ТА ПРАКТИЧНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Синиця Т. В., к.е.н., доцент, Осьмірко І. В., к.е.н., доцент

Головною метою державної політики в галузі освіти є створення умов для розвитку особистості й творчої самореалізації кожного громадянина України, а також оновлення змісту освіти. Це відповідає світовій тенденції інноваційного розвитку освітніх систем, адже світове співтовариство визнало, що освіта, добробут і здоров'я людини – це головні чинники якості життя, а якість освіти – пріоритет розвитку громадянського суспільства. Серед важливих заходів досягнення якості освіти є удосконалення освітніх технологій на засадах компетентнісного підходу шляхом провадження інтерактивних методів і міждисциплінарних моделей навчання.

Спеціаліст в галузі знань «Економіка і підприємництво» напряму 7.030501 - «Економічна теорія» є фахівцем, що має: здатність використовувати професійні знання, уміння і навички в галузі економічної теорії для дослідження суспільних явищ і процесів; уміння аналізувати особливості формування та розвитку системи господарських відносин економічних суб'єктів у процесі створення матеріальних благ в умовах обмеженості ресурсів; здатність аналізувати особливості економічних систем різних країн та їх моделі розвитку в умовах глобалізації; здатність виробляти та чітко формулювати власну позицію з економічних питань, проводити наукові дискусії; уміння практично застосовувати висновки економічної теорії для забезпечення ефективного економічного розвитку національної економіки та окремих суб'єктів господарювання; здатність здійснювати безперервне професійне самовдосконалення. Вимоги сучасного середовища вимагають від фахівця економічного профілю відповідних професійних компетенцій, які дозволяють ефективно виконувати конкретні дії у предметній галузі, набути певні предметні навички, способи мислення, усвідомити відповідальність за свої дії.

Однією із болючих проблем вищої економічної освіти в Україні є недостатність практичної спрямованості, що викликає проблеми працевлаштування випускників вищих навчальних закладів економічного профілю через відсутність у студентів навичок практичної роботи за обраним напрямом. Водночас, працевлаштування відбувається в умовах гострої конкуренції, де основним критерієм підбору кадрів є рівень освіти й досвід роботи, якого, як правило, немає у молодих випускників вузів. Роботодавці оцінюють рівень їх працездатності в реальних умовах господарської діяльності з таких позицій, як прикладна теоретична підготовка, практичні навички роботи й особисті якості, набуті та розвинені під час навчання. Це підсилює роль практичної підготовки студентів, робить її дієвою складовою процесу формування висококваліфікованих фахівців економічного профілю. Але низка проблем, серед яких: превалювання теоретичної складової підготовки, брак часу, відведеного на відпрацювання практичних навичок, відсутність умов проходження студентами практики на підприємствах з метою відпрацювання набутих навичок; труднощі в забезпеченні підвищення кваліфікації викладачів спеціальних дисциплін тощо, унеможливають достатньо уваги приділити саме практичній підготовці в економічній освіті. Проте, сучасні вимоги диктують необхідність удосконалення професійної підготовки майбутніх фахівців економічного профілю та запровадження в навчальний процес практикоорієнтованих технологій, які значно покращують практичну складову в підготовці професіоналів. На наш погляд, професійні компетенції та відповідні вміння, якими мають володіти випускники економічного профілю неможливо сформулювати без використання тренінгової технології, як основної з сучасних ефективних навчальних технологій.

Тренінг має досить широке і успішне коло застосування у різних галузях наук. У загальному розумінні поняття «тренінг» розглядають як інтенсивне навчання практичного спрямування [1]. В цілому ж тренінг являє собою систему активних (інтерактивних) прийомів і засобів, використання яких сприяє формуванню професійної компетентності, розвитку й удосконалення

професійних якостей, умінь та навичок. Характерною ознакою тренінг-навчання є активна взаємодія учасників навчального процесу, яка зумовлена ігровою імітацією та моделюванням ситуацій, пов'язаних з професійним досвідом, і спрямована на підвищення мотивації до навчання. Тренінг не передбачає передачу знань та вмінь у незмінному вигляді, а створює можливості прямої взаємодії з реальністю, яка вивчається, навчання на власному досвіді [2].

На відміну від традиційних, технологія тренінгу повністю охоплює потенціал студента: рівень і обсяг його компетентності (соціальної, емоційної та інтелектуальної), самостійність, здатність прийняття рішень, взаємодію з іншими членами команди. Так само, як і будь-яке навчальне заняття, тренінг має певну мету й завдання - інформування та придбання учасниками тренінгу нових навичок і вмінь; зміну погляду на проблему і на процес навчання.

Основними принципами тренінгового навчання є принципи: активності, дослідницької позиції, усвідомленої поведінки, суб'єкт-суб'єктного спілкування, зворотного зв'язку. Причому зворотний зв'язок, що використовується в тренінгових технологіях, дозволяє учасникам швидко корегувати неадекватний образ дій і виробляти оптимальну стратегію поведінки. Важливою особливістю тренінгу є його структура. Як правило, в тренінгових заняттях виділяють п'ять стадій: підготовка (мотивація, налаштування, планування роботи, встановлення правил), усвідомлення (розуміння сутності теми, її значення особисто для учасника тренінгу), переоцінка (вирішення проблемних ситуацій на основі особистого досвіду, проблемне обговорення рішень, порівняння з особистим досвідом), дія (виконання вправ, творчих завдань, обговорення результатів) і рефлексія (оцінка результатів тренінгу і ступеня задоволеності заняттям всіх учасників) [5].

Впровадження тренінгових програм дає можливість створити найбільш оптимальні умови для навчання, взаємонавчання, самодослідження і самовдосконалення. В процесі тренінгів майбутні фахівці виконують тренінгові

вправи з застосуванням спеціалізованих комп'ютерних ділових ігор на базі фахових програм, адаптованих до майбутньої професійної діяльності, під керівництвом викладача-тренера, за допомогою спеціально підготовлених інструктивно-методичних матеріалів відповідно до сучасних вимог професійної діяльності. Важливим є залучення практикуючих фахівців (бізнес-тренерів), використовуючи їх професійний досвід. Сьогодні, в підготовці фахівців економічного профілю, актуальним є набуття професійних компетенцій щодо роботи у інформаційному середовищі ІС: Підприємство, опанування спеціалізованих програм «М.Е.Doc IS», iFin та інших, які широко використовують на підприємствах України. Так, деякі вищі навчальні заклади впроваджують відповідні тренінгові програми підготовки студентів з можливістю отримання сертифікатів професіоналів або спеціалістів.

Для досягнення відповідної мети, тренінг повинен відповідати таким вимогам: визначення головної мети; врахування базових теоретичних знань студентів; використання інноваційних технологій навчання, які сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів, їх самостійності; високий рівень фахової і методичної компетентності викладача-тренера; забезпеченість тренінг-навчання матеріально-технічними засобами, обладнанням, офісною технікою, документацією, навчальними матеріалами; визначення критеріїв оцінювання [3].

Таким чином, дуже важливо, на наш погляд, в процесі підготовки студентів економічного профілю активно впроваджувати саме тренінгові технології. Така технологія професійної підготовки є колективною формою організації діяльності студента, що допомагає: здійснити підготовку з урахування індивідуальних особливостей студента; сприяє самореалізації майбутнього фахівця; дає можливість практикуватись, моделювати ситуацію, аналізувати досягнення, уникнути помилок у реальних умовах; допомагає швидше приймати оптимальні рішення і долати труднощі в подальшій професійній діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Педагогический энциклопедический словарь / гл. Ред. Б.М.Бим-Бад. – М. : БРЭ, 2003. – 528 с.
2. Особливості використання тренінгових технологій у процесі формування практичної компоненти професійної підготовки майбутнього учителя. Кочерга О.М <http://cyberleninka.ru/article/n/osoblivosti-vikoristannya-treningovih-tehnologiy-u-protsesi-formuvannya-praktichnoyi-komponenti-profesiynoyi-pidgotovki-maybutnogo>
3. Мартинова Н.С., Носаченко І.М. Роль тренінгових технологій в професійній підготовці майбутніх менеджерів туризму // Економіка. Управління. Інновації. - 2011. - №1 (5).
4. Овчинникова И. С., Кобзева Н. А. Тренинг как технология активного обучения // Молодой ученый. — 2015. — №10. — С. 1239-1241.
5. Немова А.С., Мащенко М.В. Использование тренинговых технологий при обучении информатике. - <http://www.scienceforum.ru/2013/228/4947>